

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษานอกจากเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ยังแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ ความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรม ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (อ้างถึงใน สนั่น ปัทมะทิน, 2535) ได้ทรงมีพระราชดำรัสในพระบรมราโชวาท เนื่องในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2502 ตอนหนึ่งว่า

“... เมื่อมาคำนึงถึงวิธีที่จะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ จะต้องอาศัยสิ่งใดบ้างแล้ว ก็เห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ ภาษา การที่ได้มาซึ่งความรู้ต้องอาศัยภาษา การนำความรู้ไปใช้ก็ย่อมต้องอาศัยภาษาอีก”

ภาษาไทยนอกจากจะใช้ในการสื่อสารยังเป็นภาษาประจำชาติด้วย ซึ่ง อัจฉรา ชิวพันธ์ (2531) ได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทยไว้ว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย เป็นสิ่งซึ่งแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ และเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างคนไทยด้วยกัน นอกจากนี้ภาษาไทยยังใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ต่างๆ ด้วย” ซึ่งสอดคล้องกับ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523) ได้กล่าวว่า “ความสำคัญของภาษาไทยอีกประการหนึ่งนั้น คือ ช่วยให้ผู้มีความสามารถทางภาษา ประสบความสำเร็จในชีวิต หรือในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อเกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ขึ้นแล้ว สามารถใช้ภาษาไทยพูด หรือ เขียนแสดงความคิดนั้น ๆ ออกมาได้”

เนื่องจากภาษาไทยมีความสำคัญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้วางนโยบายเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในวิชาภาษาไทย โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาและสามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการติดต่อสื่อสาร การเขียนนับว่าสำคัญมาก ดังที่ ฌองค็องท์ คักดาณรงค์ (2537) ได้กล่าวว่า “การเขียนถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะต้องใช้ในการบันทึกข้อความ ใช้ในการถ่ายทอดข้อความ การจด การจารึก การบันทึก การเขียน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีบทบาทในการสื่อสารด้วยภาษาทั้งนั้น” ส่วน เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต (2534) ได้กล่าวว่า

ภาษาเขียนเป็นภาษาที่ทำให้มนุษย์สามารถเอาชนะข้อจำกัดเรื่องระยะทางและเวลาได้ การค้นพบการติดต่อสื่อสาร ทำให้มนุษย์ได้ก้าวมาสู่ขั้นสูงสุดของการพัฒนาการทางภาษา ทำให้เกิดความเจริญด้านอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาตามมาด้วย ภาษาเขียนใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นต่าง ๆ ให้คนรุ่นหลังหรือรุ่นเดียวกันได้ศึกษา และนำไปตัดแปลงใช้ประโยชน์ต่อไป...

สำหรับ ไรมส์ (Raimes, 1983) ได้สรุปถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้ คือ การเขียนเป็นสิ่งจำเป็นในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาและเทคโนโลยี เพราะต้องอาศัยทักษะการเขียนในการเผยแพร่ความรู้เหล่านั้นไปยังผู้อื่น

ในบรรดาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน การเขียนเป็นทักษะที่มีความยาก และซับซ้อนที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ทางภาษา แต่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ งามจิตต์ อ่ำไพ (2523) ได้กล่าวว่า “ทักษะการเขียนเป็นทักษะสื่อความหมาย ที่มีวิธีการสลับซับซ้อนมากที่สุด แต่ก็พื้นฐานได้ดีกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะจารึกไว้เป็นตัวอักษร เป็นเครื่องมือสื่อสารที่คงทนถาวร นอกจากนี้ภาษาเขียนยังเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความก้าวหน้าของมนุษย์ ในด้านสติปัญญา และเป็นบ่อเกิดแห่งการวัฒนา ถาวรทางศิลปวิทยาการของโลกด้วย นอกจากนั้น เพ็ญสิริ ชูติกุล (2526) มีความเห็นว่า การเขียนจะต้องอาศัยการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะหลายส่วนของร่างกาย ทั้งทางด้านสมอง มือ และสายตา และการเขียนเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการถ่ายทอดความนึกคิดต่าง ๆ ของผู้เขียนออกมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กนักเรียน ภาษาเขียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับรู้มาลงเป็นตัวหนังสือให้ได้มากที่สุด และเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผลสัมฤทธิ์การเขียน ส่วนใหญ่ก็มักจะวัดจากความสามารถของเด็ก ที่แสดงออกมาทางการเขียนทั้งขณะที่เรียนหรือสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2533) ที่กล่าวว่า “การเขียนเป็นกระบวนการที่เด็กต้องใช้ความคิด และทักษะมาก การเขียนเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จในการเรียนในระดับสูง ตั้งแต่การตอบข้อสอบจนกระทั่งถึงการเขียนวิทยานิพนธ์” นอกจากนั้น ศีลา จานียโยธิน (2501) ยังกล่าวว่า “การเรียนวิชาต่าง ๆ ต้องอาศัยการเขียน เพื่อบันทึกเพื่อรายงาน เพื่อจดจำถ้อยคำของครู หรือเพื่อน เพื่อย่อสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง และเพื่อเขียนตอบในเวลาสอบ” ซึ่งสอดคล้องกับ

ประพีร์ อุ่นจิตติ (2531) ที่มีความเห็นว่า การเขียนมีความสำคัญต่อการเรียนเกือบทุกชนิดเพราะต้องอาศัยการจดบันทึกเพื่อรวบรวมข้อมูลตอบคำถามจากครู เพื่อเขียนรายงาน เพื่อย่อสิ่งที่ได้ยืมเพื่อเขียนตอบปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นต้น นอกจากนี้จะการใช้การเขียนในด้านการสื่อสารแล้ว ในการศึกษาต่อระดับสูง การเขียนยังมีบทบาทอย่างมากในการใช้เป็นเครื่องมือประเมินความรู้ ความเข้าใจ สิ่งนี้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้ามา ดังที่ ซีห์ (Shih, 1986) ได้กล่าวถึง การเขียนว่า เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด สำหรับการศึกษาระดับสูง เช่น การเขียนข้อสอบบรรยายสั้น ๆ การเขียนย่อความ การเขียนวิจารณ์ และการเขียนรายงานการวิจัย เพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจ ในสิ่งที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา นอกจากนี้ทักษะการเขียน ยังเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ควบคู่กับทักษะอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการอ่าน การฟัง และการพูดอีกด้วย .

เมื่อการเขียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสาร เป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และยังเป็นทักษะที่มีความยากและซับซ้อน จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างพื้นฐานในการเขียนที่ดี ให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา กล่าวคือ ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมการเขียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนดังที่การศึกษาของ พูนศิริ แก้วเพ็ง (2532) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในกรุงเทพมหานครพบว่า ถ้าโรงเรียนและบ้านมีส่วนส่งเสริมในด้านการเขียนของนักเรียน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ไม่เข้มงวด เปิดโอกาสสนับสนุนด้านการเขียนให้แก่ นักเรียน ส่วนทางครอบครัว พ่อแม่ ควรให้ความเอาใจใส่ต่อการเขียน คอยได้ถาม และเป็นທີ່ปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาตลอดจนกำลังใจ และที่สำคัญครูกับผู้ปกครองควรจะมีมือช่วยพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ประคอง สุทธาร และคณะ (2527) ที่ได้กล่าวว่า “ในการเขียนนั้นเด็กสามารถเขียนได้ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน หรือนอกโรงเรียน... บทบาทของโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศในการเขียน...”

นอกจากงานวิจัยทางการศึกษาที่กล่าวไปแล้ว ยังมีความคิดเห็นของนักวิชาการที่สามารถใช้เป็นสิ่งยืนยันได้ว่า การที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จ หรือมีความสามารถในการเขียนนั้น นอกจากจะมีผลมาจากการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนแล้ว ยังมีบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมด้านการเขียนให้กับนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ปกครอง ดังที่ สุพร วงศ์สุนทรเลิศ และ เอื้อพร สัมมาทิพย์ ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ (อ้างถึงในวารสารศาสตร์, 2535) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียนให้กับนักเรียน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ ผู้บริหารควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตร และควรส่งเสริมให้มีความร่วมมือกันระหว่างอาจารย์วิชา ภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ในการฝึกฝนทักษะการเขียนภาษาไทย เช่น ส่งเสริมให้

ทำแบบฝึกหัด และข้อสอบที่ให้นักเรียนได้เขียน เรียบเรียงข้อความ หรืออธิบายมากขึ้น ส่วนครูควรฝึกให้นักเรียนได้เขียนเรียงข้อความในรูปแบบต่าง ๆ ควรจัดชมรมและกิจกรรมส่งเสริมการเขียน เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการเขียน สำหรับผู้ปกครองสามารถส่งเสริมการเขียนภาษาไทยได้โดยจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น โต๊ะ อุปกรณ์การเขียน เพื่อให้นักเรียนรักการเขียน ดังนั้นการที่ช่วยให้นักเรียนมีทักษะการเขียนที่ดี ตั้งแต่ในระดับประถมศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

เท่าที่ผ่านมา สัมฤทธิ์ผลด้านการเขียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษานั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอน ด้านการเขียนไว้หลายท่าน ที่สำคัญ เช่น ในวิชาภาษาไทย บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523) ได้กล่าวว่า “ความบกพร่อง ในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุด คือ การขาดความเอาใจใส่และความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธีสอนที่ได้ผล และการผลิตวัสดุอุปกรณ์ไม่ก้าวหน้า” ปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ถ้าได้รับการแก้ไขอย่างถูกวิธี ก็จะสามารถส่งเสริมสมรรถภาพด้านการเขียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

จากที่กล่าวไปแล้วว่า การเขียนถือเป็นทักษะจำเป็นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และยังเป็นเครื่องมือของการศึกษาในระดับสูงต่อไป สำหรับในยุคโลกาภิวัตน์นี้ การศึกษามีได้มุ่งพัฒนาให้บุคคลมีคุณธรรมเท่านั้น แต่ยังมีมุ่งพัฒนาให้บุคคลมีความสามารถและมีทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเขียน การเขียนไม่ได้ปรากฏเฉพาะในวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปถึงการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ อีกด้วย การที่นักเรียนจะมีทักษะการเขียนที่ดีจะต้องได้รับการฝึกและส่งเสริมจากอาจารย์ที่สอนในแต่ละวิชา ซึ่งอาจจะมีการฝึกการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การเขียนบันทึก การเขียนสรุปผลการทดลอง การเขียนขั้นตอนในการทำงาน การเขียนบรรยายภาพ รวมถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเขียน ทั้งนี้จะส่งเสริมได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ เนื้อหา และสภาพการณ์ของแต่ละวิชาที่จะเอื้ออำนวยให้ส่งเสริมการเขียนได้ และจากการวิจัยของ พูนศิริ แก้วเพ็ง (2532) เรื่อง การศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนและบ้านมีส่วนที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นการส่งเสริมจากโรงเรียน และที่บ้านสามารถส่งผลให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในการเขียนได้เช่นกัน

เนื่องจากโรงเรียนสาธิตเป็นสถาบันที่มีการค้นคว้า ทดลอง มีการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย และยังเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปว่าเป็นสถาบันที่มีศักยภาพในการสร้างคนให้มีคุณธรรม มีคุณภาพในด้านความรู้และมีทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการเขียนถือเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อ

การเรียนรู้ในสังคม และในโลกปัจจุบัน จึงสมควรให้การส่งเสริม ซึ่งสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน สาธิตระดับประถมศึกษาชั้นนั้น มีความพร้อมในการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ และสภาพของผู้ปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทของบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมการเขียนให้กับนักเรียน ตั้งแต่ผู้บริหาร อาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจ และบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการเขียนดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของโรงเรียน ในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมการศึกษารolesที่เป็นจริงของผู้บริหาร และอาจารย์ ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียน ด้านการกำหนดนโยบายส่งเสริมการเขียน การสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการเขียน การส่งเสริมคุณภาพอาจารย์ด้านการเขียน และเทคนิควิธีการสอนเขียน

1.2 เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การจัดโอกาสและให้การฝึกฝน การจัดบรรยากาศการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การสนับสนุนและการให้กำลังใจ และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเขียน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนและการจัดกิจกรรม

2. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียนด้านการติดตามสนับสนุนการเขียนของนักเรียน การจัดโอกาสและให้การฝึกฝน การจัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนและการให้กำลังใจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษารolesที่เป็นจริงของโรงเรียน อาจารย์ ผู้ปกครองในการส่งเสริมด้านการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 3 คน อาจารย์ 36 คน ^{บุคลากร} ผู้ปกครอง 193 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 232 คน

2. การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของโรงเรียนในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหาร และอาจารย์

2.1 การศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารในการส่งเสริมการเขียน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การกำหนดนโยบายส่งเสริมการเขียน การสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร และการสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านการเขียนการส่งเสริมคุณภาพอาจารย์ด้านการเขียนและเทคนิควิธีการสอนเขียน

2.2 การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ในการส่งเสริมด้านการเขียนของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดโอกาสและให้การฝึกฝน การจัดบรรยากาศ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การสนับสนุนและการให้กำลังใจ ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเขียน ประกอบด้วย การวางแผน และการจัด กิจกรรม

3. การศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียนของนักเรียน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การติดตามและสนับสนุนการเขียนของนักเรียน การจัดโอกาสและให้การฝึกฝน การจัดหา อุปกรณ์และอำนวยความสะดวก การสนับสนุนและให้กำลังใจ

4. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาบทบาทของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา รวม 4 วิชา เพราะเป็นวิชาที่มีการกำหนดการส่งเสริมการเขียนไว้ในหลักสูตร

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการในโรงเรียน ถือเป็นข้อมูลจากผู้บริหาร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง การกำหนด การปฏิบัติหรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามโครงการที่วางไว้และได้ปฏิบัติจริง

การเขียน หมายถึง การเขียนความเรียงภาษาไทยทุกประเภทที่เขียนในชั้นเรียน ทั้งในวิชาภาษาไทยและในวิชาอื่น ๆ เช่น การเขียนจดหมาย การเขียนบันทึก การเขียนรายงาน การอธิบายขั้นตอน การเขียนสรุปความ การเขียนแสดงความคิดเห็น การเขียนตอบคำถาม การสรุปผลการทดลอง การเขียนคำอวยพร การเขียนนิทาน การเขียนบรรยายภาพ การเขียนตามคำบอก การลอกคำและข้อความ รวมถึงการสะกดคำ การใช้ภาษาเขียน การเว้นวรรคตอนที่ถูกต้อง การใส่วรรณยุกต์ที่ถูกต้อง และความเป็นระเบียบสวยงามในการเขียน

บทบาทที่เป็นจริงของโรงเรียนในการส่งเสริมการเขียน หมายถึง การปฏิบัติจริงของผู้บริหารและอาจารย์ในด้านการกำหนด การวางแผน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเขียน และการปฏิบัติเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการเขียน มีนิสัยที่ดีในการเขียน และการนำการเขียนไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

บทบาทที่เป็นจริงของผู้บริหารในการส่งเสริมการเขียน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้ปฏิบัติจริงในการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การกำหนดนโยบายส่งเสริมการเขียน การสนับสนุนการสอนตามหลักสูตร การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการส่งเสริมคุณภาพอาจารย์ด้านการเขียนและเทคนิควิธีการสอนเขียน

บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ในการส่งเสริมการเขียน หมายถึง การที่อาจารย์ได้ปฏิบัติจริงในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนในการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดโอกาสและให้การฝึกฝน การจัดบรรยากาศ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การสนับสนุนและการให้กำลังใจ ด้านที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเขียนประกอบด้วย การวางแผน และการจัดกิจกรรม

บทบาทที่เป็นจริงของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียน หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติจริงในการกระตุ้น เปิดโอกาส แนะนำแนวทาง จัดหาอุปกรณ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเขียน แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การติดตามและสนับสนุนการเขียนของนักเรียน การจัดโอกาสและให้การฝึกฝน การจัดหาอุปกรณ์และอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนและให้กำลังใจ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ใหญ่ให้ทำหน้าที่บริหารงานวิชาการ โดยตรงในโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร

อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ในโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ญาติ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดู อุปการะ ดูแลด้านการศึกษา และอยู่บ้านเดียวกับนักเรียน

โรงเรียนสาธิต หมายถึง โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษาขั้นมูลฐานแก่เยาวชน และเป็นสถาบันให้ความรู้แก่นักศึกษาวิชาครู เป็นแหล่ง ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ได้แก่ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนและ
ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียนหลักสูตรโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
2. ศึกษารูปแบบวิธีการสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์
3. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือใน
การวิจัย
4. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ
พิจารณาความครอบคลุม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสาระ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำ
มาปรับปรุงแก้ไข
5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปทดลองใช้กับอดีตผู้บริหาร จำนวน 1 คน อาจารย์
ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
6. นำเครื่องมือที่ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์
7. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารจำนวน 3 คน
อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา จำนวน 36 คน และผู้
ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 193 คน
8. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาจัดหมวดหมู่ แจกแจงความถี่และ
หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
9. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอแนะผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและครู ในการส่งเสริมการเขียนให้แก่นักเรียน
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมการเขียนให้แก่นักเรียน